

готовки у ВНЗ; наукових підходах до організації навчальної діяльності в університеті; відборі практико-орієнтованих завдань, ситуацій, що імітують економічні, менеджерські проблеми змісту професійної діяльності майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту; використанні інтерактивних методів навчання; взаємозв'язку індивідуальної і групової, аудиторної та самостійної роботи студентів на основі принципу міжпредметної координації; використанні мультимедійних технологій тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Бондар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці: сутність та структура. *Освіта і управління*. 2007. № 2. С. 93–99.

2. Гармаш Т. А. Модель формування і розвитку управлінських компетентностей у майбутніх фахівців із логістики. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Педагогіка*. 2017. № 6 (119). С. 27.

3. Дубревський Ю. М. Управлінська компетентність як складова професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2008. № 6. С. 91–93.

4. Бикмухаметов Р. К. Организационно-правовые противоречия и трудности в системе профессиональной подготовки педагога по физической культуре и спорту. *Физическая культура: воспитание, образование, тренировка*. 2008. № 1. С. 29–31.

Одержано 23.04.2019

★

УДК 342.97(477)

Віталій Андрійович Коврах,

ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЗАКОННОСТІ ЯК КЛЮЧОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ОСКАРЖЕННЯ

Починаючи наукове дослідження слід відзначити, що визначення принципів адміністративного оскарження в рамках адміністративного судочинства має велике теоретичне й практичне значення для підвищення ефективності механізму судового захисту порушених, оспорюваних або невизнаних прав, свобод та інтересів.

сів фізичних й юридичних осіб при оскарженні адміністративних актів. Тож, принципи адміністративного судочинства формують підвалини для розв'язання правових конфліктів між органами державної влади та підвладними особами. Вони мають фундаментальне значення для діяльності суду, оскільки їх втілення надає судочинству якості правосуддя. В науковій літературі існує чимала кількість підходів щодо визначення конкретних принципів адміністративного оскарження, однак всі науковці сходяться на тому, що одними із фундаментальних принципів у цій сфері є принципи верховенства права та законності.

Так, професор В. Б. Авер'янов наголошує на тому, що принцип верховенства права слід тлумачити як об'єднання вимог, що забезпечують: по-перше, підпорядкування діяльності всіх без винятку державних інститутів потребам реалізації й захисту прав людини; по-друге, пріоритетність цих прав перед усіма іншими цінностями демократичної, соціальної, правової держави [1]. Зважаючи на європейське спрямування нашої держави доцільним є наголосити, що фундаментом європейського стандарту розвитку держави та справедливого судового процесу є право особи на звернення до суду й на справедливий судовий розгляд її скарги [2, с. 19–22]. Разом з цим, суд і застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини. Наприклад, забороняється відмова у розгляді адміністративної справи щодо оскарження нормативно-правових актів з мотивів неповноти, неясності, суперечливості чи відсутності законодавства, яке регулює суперечливі відносини.

Не можна не вказати, що деякі дослідники вважають, що принцип верховенства права не втілюється під час оскарження нормативно-правових актів, оскільки його зміст полягає у тому, що суд, перш за все, покликаний перевіряти, чи порушують рішення суб'єктів владних повноважень права та свободи людини, а під час оскарження нормативно-правових актів суд перевіряє згадані вище рішення щодо відповідності їх закону чи підзаконному акту вищої юридичної сили [3, с. 344]. Із цим можна лише частково погодитися, адже даний принцип не обмежується лише законодавством, а включає норми моралі, традиції, звичаї. Так, громадянин може посилатися на судову практику Європейського Суду з прав людини. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встанов-

лені інші правила, ніж ті, що визначені законом, то застосовуються правила міжнародного договору. Крім того, у разі відсутності закону, який регулює відповідні правовідносини, суд застосовує закон, що регулює подібні правовідносини (аналогія закону), а за відсутності такого закону суд виходить із конституційних принципів і загальних засад права (аналогія права) – дане положення також є проявом принципу верховенства права [4, с. 157].

Переходячи до розгляду принципу законності адміністративного оскарження необхідно вказати точку зору В. Я. Тація, який пише, що розгляд принципу верховенства права поза верховенством Конституції України і законів – це шлях до беззаконня й вседозволеності, а визнання тільки верховенства закону поза системним розумінням принципу верховенства права – шлях до прийняття несправедливих, негуманних законів та інших нормативно-правових актів» [5, с. 16]. Тож, принцип законності має дуже тісний взаємозв'язок із верховенством права, обумовлений ним і походить із нього.

Виходячи з доктринального визначення законності як «суворого додержання Конституції та законів, а також інших правових актів усіма органами державної влади, місцевого самоврядування, посадовими особами і громадянами», можна стверджувати, що цей принцип виступає загальною конституційною вимогою, що визначає функціонування державної влади в Україні в цілому. Тобто цей принцип означає здійснення державними органами і посадовими особами всіх властивих їм функцій у суворій відповідності з чинною Конституцією, законами та підзаконними актами, відповідно з встановленою у законодавстві компетенцією [6, с. 172]. Законність в адміністративних провадженнях, підкреслює Р. С. Павловський, полягає у тому, що адміністративний процес здійснюється на основі спеціальних адміністративно-процесуальних норм у межах встановленої компетенції. Процесуальним елементом законності є чітке дотримання процедури, тому індивідуально-конкретні справи розглядаються і вирішуються за допомогою прийомів, закріплених у нормативних актах, з вимогою законності [7, с. 207].

Отже, узагальнюючи весь наведений вище матеріал можна констатувати, що дійсно принципи верховенства права та законності є найбільш ключовими засадами адміністративного оскарження, а тому їх дотримання є обов'язковим для всіх суб'єктів у досліджуваній сфері. Саме тому, будь-яке відхилення від даних

принципів повинно тягнути за собою настання негативних наслідків у вигляді юридичної відповідальності. Окрім того, не можна не вказати, що саме принципи верховенства права та законності складають основу для формування інших засад адміністративного оскарження.

Список бібліографічних посилань

1. Аверьянов В. Принцип верховенства права в реформировании украинского административного права. *Юридическая практика*. 2006. № 18 (436).

2. Рябченко Я. С. Принципи оскарження нормативно-правових актів у порядку адміністративного судочинства. *Юридична Україна*. 2008. № 10. С. 19–22.

3. Авер'янов В. Б. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту. Київ : Наук. думка, 2007. 588 с.

4. Рябченко Я. С. Засади процедури оскарження нормативно-правових актів в адміністративному судочинстві України у контексті європейського інтеграційного процесу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 5. С. 150–159. URL: http://sej.org.ua/5_2015/44.pdf (дата звернення: 19.04.2019).

5. Тацій В. Я. Методологічні проблеми правової науки на сучасному етапі державотворення. *Правова держава*. 2005. Вип. 16. С. 10–18.

6. Байтин Т. И., Бережнов А. Г., Витрук Н. В., Керимов Д. А. Общая теория государства и права. Академический курс : в 2 т. М. : Зерцало, 1998. Т. 1. 640 с.

7. Советское административное право / под ред. Р. С. Павловского. Киев : Вища шк., 1986. 204 с.

Одержано 23.04.2019

*

УДК 343.973

Юлія Володимирівна Крапівкіна,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО АКТУАЛЬНІСТЬ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Використання наукового підходу з позицій феноменології останнім часом набув актуальності у якості інструментарію пізнання кримінологічних явищ і процесів у окремих сферах суспільної дійсності. Методологічні засади феноменології були започатковані німецьким філософом Едмундом Гуссерлем у роботі «Логіч-